

Gwiazdką obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje, znajdujące się w bibliotece Morskiego Instytutu Rybackiego; dwiema gwiazdkami — tłumaczenia publikacji, wykonane przez MIR

ICHTIOLOGIA

- 127* 639.2.033.13:591.5:551.509 MIR-6-54
Diementjewa T. F.: **Prawidłowości wahań liczebności głównych ryb użytkowych i metody prognoz.** „Zakonomiarnosti kolebanij czislennosti osnovnyh promyslowykh prognoz”. Trudy Ws. Konfierencji po Wopr. Rybn. Choz. 1951, Moskwa, wyp. 1, 1953, Izdat. Ak. Nauk SSSR, s. 19; B 5, 18 str., 1 wykr., 33 poz. bibl.

Referat przedstawia wyniki badań dynamiki i liczebności ryb użytkowych opierając się na osiągnięciach WNIRO. Omawia czynniki wpływające na liczebność stada oraz współzależność między tymi czynnikami. Podano zasadnicze metody obliczania zapasów ryb i opracowanie prognoz.

- 128* 639.222:591.5:31 (261) (265) MIR-6-54
Swietowidow A. N.: **O niektórych czynnikach warunkujących liczebność ryb śledziowatych.** „O niekorych faktorach obuslowliwajuszczich czislennost' sieł'diewych”. Trudy Ws. Konfierencji po Wopr. Rybn. Choziajstwa, 1951, Moskwa, wyp. I, 1953, Izdat. Ak. Nauk SSSR, s. 99; B 5, 11 str., 3 wykr., 2 tabl., 2 mapki, 17 poz. bibl.

Autor omawia znaczenie gospodarcze poszczególnych gatunków Clupeidae i podaje ich odłow w skali światowej. Rozpatruje znaczenie pokarmu, powierzchni tarlisk, wylęgu, wpływ stosunków klimatycznych oraz wędrówki jako czynniki mające wpływ na liczebność stada. Analizuje śledziowate Pacyfiku, Atlantyku oraz mórz ZSRR.

- 129* 577.4:639.2.09 MIR-6-54
Winberg G. G.: **Przyczyny letniego śniecia ryb.** „Stuczaj letniwio zamora ryb w ozierie”. Priroda, Moskwa, mies., t. 40, Nr 3 marz. 51, s. 65; 26 × 20 cm, 2 str., 6 poz. bibl.

Główną przyczyną śniecia ryb jest brak tlenu, wywołany różnymi czynnikami. Mogą wchodzić tu w grę warunki meteorologiczne, mineralizacja substancji rozkładającej się, nadmierne rozwój planktonu oraz bakterii. Powodem może też być masowy rozwój sinic, szczególnie Aphanizomenon flos-aquae, które mają własności toksyczne.

- 130* 639.2.00:597.562 (268.3) MIR-6-54
Borodatow W. A.: **Znakowanie ryb — metoda badania ich wędrówek.** „Mieczenie ryb — metod izuczenija migracji”. Priroda, Moskwa, t. 43, Nr 4, kw. 54, s. 105; 26 × 20 cm, 0,7 str.

Ciekawe rezultaty znakowania dorsza na M. Barentsa przez Polarny Instytut Rybołówstwa i Oceanografii w Murmańsku. Zakres wędrówek dorsza „dojrzalego płciowo i niedojrzalego w M. Barentsa.

- 131* 597.562:597.587.9.001.5 (261.2) MIR-6-54
Jensen A. J. C.: **Duńskie badania nad gatunkami ryb Bałtyku.** „Danish observations on the fish of Baltic”. Annales Biol., Copenhagen, t. 9, grudz. 53, s. 161; 25 × 20,5 cm, 1 str., 2 tabl.

Opis wyników badań nad dorszem i stornią Bałtyku Zach. Sądząc na podstawie wzrostu ilości narybku dorsza w 1952 r., w porównaniu do lat poprzednich, połowy tego gatunku nadal utrzymują się na wysokim poziomie. U storni zaobserwowano dalszy spadek wielkości stada.

- 132* 597.553.2.001.5 (485) (261.3) MIR-6-54
Alm G.: **Szwedzkie badania nad lososiem na Bałtyku.** „Swedish observations on salmon”. Annales Biol., Copenhagen, t. 9, grudz. 53, s. 161; 25 × 20,5 cm, 1 str., 2 wykr.

Zobrazowano globalne połowy szwedzkie lososia za okres 1941–52 i kształtowanie się wydajności tych połowów. Maksimum odłowiono w 1946 r. (z czego 60% przypadało na osobniki 8 kg). Od 1946 r. połowy i wydajność maleją a jednocześnie udział młodych roczników zwiększa się.

- 133* 597.553.1:639.2.001.5 (261.3) MIR-6-54
Morawa F.: **Wzrost sprotów w Bałtyku.** „Das Wachstum der Sprotten in der Ostsee”. Fischwirtschaft, Bremerhaven, t. 6, zesz. 3, marz. 54, s. 59; A 4, 0,5 str., 1 rys.

Notatka zawiera wyniki badań przeprowadzonych nad wzrostem sprotów pochodzących z różnych rejonów Bałtyku. Z badań wynika, że sprot Zatoki Gdańskiej rośnie wolniej od sprota Basenu Bornholmskiego, ten zaś wolniej od sprota Zatoki

Kilońskiej. Porównanie tempa wzrostu w/w ryby w Kattegacie i w Bałtyku.

OCEANOGRAPHIA BIOLOGICZNA

- 134* 577.472.002.2:639.2.003.13 MIR-6-54
Wodianickij W. A.: **Problem biologicznego produktywności morza i jego znaczenie dla gospodarki rybnej.** „O problemie biologiczneskoj produktiwnosti moria i jejo znaczenii dla rybnowo choziajstwa”. Trudy Ws. Konfierencji po Woprosam Ryb. Choz., 1951, Moskwa, wyp. I, 1953, Izdat. Ak. Nauk SSSR, s. 487; B 5, 22 str., 23 poz. bibl.

Produktywność jako część hydrobiologii. Trofologia i znaczenie pokarmu. Bilans energetyczny. Ogólna prawidłowość ilościowego rozwoju życia. Podstawowe typy procesów produkcyjnych. Trudności badania produktywności mórz oraz wpływ odłowów przemysłowych na produkcję.

- 135* 577.475:639.2 MIR-6-54
Corlett J.: **Plankton a rybołówstwo.** „Plankton and fisheries”. World Fishing, London, mies., t. 3, Nr 7, lip. 54, s. 276; 25 × 18,5 cm, 3 str., 2 fot., 2 wykr.

Charakterystyka fito i zooplanktonu. Zależność zooplanktonu od fitoplanktonu. „Łańcuch pożywienia” obrazuje współzależność między głównymi elementami życia morza. Plankton a ryby pelagiczne i ryby denne. Stwierdzono, że badania planktonu są b. ważnym czynnikiem dla ichtiologów.

- 136* 551.46:577.472.002.3:338 MIR-6-54
Morze jako źródło surowca i środków żywnościowych. „Das Meer als Rohstoff und Nahrungsmittelquelle”. Allg. Fischwirtschaftsztg., Bremerhaven, t. 6, Nr 23, czerw. 54, s. 6; A 3, 0,3 str.

Oceany zawierające miliardy ton rozpuszczonych związków chemicznych mogą pokryć zapotrzebowanie świata na środki chemiczne, a ryby, skorupiaki, glony wyżywić ludzkość. Porównanie oceanu do mało uprawianego i wykorzystywanego ogrodu. Podkreślono istnienie niezbadanych rezerw zapasowych na głębinach oraz słabą eksploatację mórz ciepłych. Podano skład chemiczny roślinności morskiej. Oszacowanie bogactw mórz winno być zagadnieniem porozumienia międzynarodowego.

- 137* 639.64:639.294:338 MIR-6-54
Czempien W.: **Wodorosty morskie i ich wykorzystanie.** „Morskije wodorosli i ich ispol'zowanie”. Moskwa, 1953, Izdat. Inostr. Lit.; D, 22 × 15 cm, 246 str., 60 str., 38 tabl., 769 poz. bibl.

Ilość i występowanie glonów w różnych częściach świata. Omówiono sposoby zbioru oraz wykorzystania glonów jako surowca dla wydobycia agaru, alginatów, jodu i soli mineralnych. Skład chemiczny i własności odżywcze poszczególnych gatunków.

OCEANOGRAPHIA FIZYCZNA

- 138* 551.465.551.55:577.472 (289) (42) MIR-6-54
Southward A. J.; Orton J. H.: **Wpływ falowania na rozmieszczenie i ilość roślin i zwierząt w słonawych wodach Plymouth.** „The effects of wave-action on the distribution and numbers of the commoner plants and animals living on the Plymouth Brackwater”. J. Mar. Biol. Ass. U. K., Cambridge, t. 33, Nr 1, luty 54, s. 1; A 4, 19 str., 1 mapka, 6 wykr., 3 tabl., 21 poz. bibl.

Porównanie wpływu falowania w słonawych wodach w związku z działaniem wiatru. Większość roślin wykazuje największe zagęszczenie i najszerzy pas na północy, szczególnie przy wschodnim krańcu, najbardziej osłoniętym i zacisznym punkcie słonawych wód. Większość zwierząt wybrała południową stronę, szczególnie zach. kraniec najbardziej wzburzony przez fale.

- 139* 551.465:577.472:591.9 MIR-6-54
Fluktuacje życia w ocenie są wynikiem działania prądów. „The ocean flow of life is shown by its currents”. Fishing News, London, tyg., Nr 2132, luty 54, s. 7; 31 × 38 cm, 0,3 str., 1 rys.

Na mapce przedstawiono kierunki prądów na Atlantyku i Pacyfiku. Zasadniczy wpływ na kształtowanie się prądów mają — temperatura, rotacja kuli ziemskiej i powodowane nią wiatry.

Prądy oceaniczne mają zasadniczy wpływ na życie planktonu i więcej lub mniej pośredni na wszystkie gatunki fauny morskiej.

140* 551.464 MIR-6-54

Hermann F.: **Potencjometryczne określenie zawartości chlorków w wodzie morskiej z wielką dokładnością.** „High accuracy potentiometric determination of the chlorinity of sea water“. J. du Conseil, Copenhagen, t. 17, Nr 3, sierp. 51, s. 223; B 5, 8 str., 2 rys., 1 wyk., 3 tabl., 3 poz. bibl.

Opis nowej metody potencjometrycznej oznaczenia zawartości chlorków w wodzie morskiej przy zastosowaniu elektrody z drutu srebrnego oraz kalomelowej. (Potencję elektrod oznaczamy za pomocą pH-metru ze skalą milimetrową). W treści zawarte są dane odnośnie przygotowania roztworów do miareczkowania oraz wyniki porównawcze sprawdzenia czułości oznaczeń. Metoda b. ciekawa ze względu na powyższe skrócenie czasu analiz w porównaniu z innymi szczególnie w wypadku małych różnic w zawartości CL'.

POŁOWY I SPRZĘT RYBACKI

141* 531.719.35.001.5 MIR-6-54

Schnakenbeck W.: **Wyniki prób wykrywania ławic ryb za pomocą echosondy.** „Ergebnisse der Versuche mit dem Echolot zur Feststellung von Fischschwärmen“. Przedr. z Fischereiwelt, Hamburg, Nr 1, 1950; A 4, 2,25 str., 7 fot. — wyk.

Krótkie omówienie historii zastosowania echosondy w rybołówstwie. Stwierdzono, że echosonda daje usługi zarówno przy połowach włokowych jak i pławnicowych. Wciążanie reflektorów w nocy powodowało gromadzenie się ryb dających zapisy echosondy. Echosondy wykazują ławice ryb zalegające nad samym dnem, jak również wraki.

142* 629.124.72:639.2.067/.663 (73) MIR-6-54

Freon J.: **Statki przetwórcze : statki zamrażalnie.** „Les navires usines : les bateaux congélateurs“. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 31, Nr 886, styc. 52, s. 14; 24 × 31 cm, 2,5 str.

Historia budowy statków-przetwórci w USA w latach międzywojennych. Porównawcze opisy najciekawszych typów statków-przetwórci badawczych i przemysłowych i ich wyposażenia chłodniczego: Pacific Explorer, Neva, Pacific Queen, Deep Sea, Ocean Life, Arcturus, Delaware.

143* 629.124.72:639.2.068 (42) MIR-6-54

Techniczne szczegóły „Fairtry“. „Technical details of the „Fairtry“. Fishing News, London, tyg., Nr 2141, kw. 51, s. 7; 31 × 38 cm, 1 str.

Opis techniczny nowego brytyjskiego trawlera-przetwórci o tonażu 2605 BRT, dług. 74,5 m, szer. 13,75 m, napędzanego motorem Diesel 1900 KM. Opis elektrycznych mechanizmów pomocniczych statku i najnowocześniejszych zmechanizowanych urządzeń do produkcji i zamrażania filetów, produkcji mączki rybnej i tranu. Statek jest przystosowany do trałowania z rufy, gdzie ma specjalną pochylinę do wciągania włoka. Głównym jego założeniem jest całkowite zużytkowanie potworu.

144* 621.396.9:639.2.003 MIR-6-54

Korzyści przy zastosowaniu radaru. „Vorteile durch Radar“. Jahresheft der deutschen Fischwirtschaft 1954, Bremerhaven, s. 26; A 4, 0,8 str.

Omówienie zasadniczych korzyści, jakie wynikają dla statków rybackich z posiadania radaru (możność połowiania we mgłę, wśród gór lodowych, wejście z rybą do portu w razie mgły itp.). Cechy jakie powinno posiadać urządzenie radarowe na statku rybackim (łatwość obsługi, nieduży rozmiar aparatu itp.).

145* 639.2.081.11.004.6:576.8 MIR-6-54

Nopitsch M.: **Niszczenie sieci przez mikroorganizmy.** „Zerstörung von Fischnetzen durch Mikroorganismen“. Ciba Rdsch., t. 108, 1953; D, A 5, 5 str., 1 fot., 1 wyk., 1 tabl.

Bakterie błonnikowe niszczą sieci i liny z włókien roślinnych. Intensywność procesów rozkładowych w danym środowisku wodnym zależy od: 1) rodzaju i siły prądów, 2) zawartości CO₂ w wodzie, 3) pH środowiska (opt. pH alkaliczne), 4) temperatury (opt. 30° C), 5) zawartości substancji organicznych w wodzie, 6) odległości zanurzonej sieci od dna. Bakterie dokonują rozkładu bawełny za pomocą enzymów: celulazy, celobiazu. Niszczenie sieci z lnu, konopi i in. włókien tykowych polega na rozkładzie pektyn przez bakterie, co pociąga za sobą rozpad tkanek, dalsze niszczenie jak w wypadku bawełny. Zestawienie bakterii błonnikowych rozkładających sprzęt rybacki pochodzenia roślinnego.

146* 627.231:639.2.081.1:621.396.97 MIR-6-54

Zradionofonizowana boja do wskazywania narzędzi połowu i łowisk. „Une boué radio émettrice pour le repérage des engins et de fonds de pêche“. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 31, Nr 895, paźdź. 52, s. 525; 31 × 24 cm, 0,25 str.

Krótki opis wynalazku angielskiego, znajdującego szerokie zastosowanie w rybołówstwie przy połowach pławnicami i włokiem. Boja pracuje na baterii i nadaje sygnał swego statku plus numer, w rejonie ok. 30 mil. Waga 150 kg pozwala na łatwą manipulację.

TECNOLOGIA RYBNA

147* 668.393.51:338 MIR-6-54

Kiziewietter J. W.: **Agar-Agar.** „Agar-agar“. Priroda, Moskwa, mies., t. 43, Nr 4, kw. 54, s. 83; 26 × 20 cm, 2,8 str., 1 poz. bibl.

Głony magazynują w tkankach różne związki mineralne oraz syntezują szereg cennych związków organicznych np. agar-agar. Dzięki własnościom galaretowacenia agar ma duże zastosowanie: w przemyśle spożywczym do wyrobu marmelad, galaret, jako środek zagęszczający do sosów, zalew konserwowych itp., w przemyśle farmaceutycznym, tekstylnym, fotograficznym, oraz jako podłoże do hodowli mikroorganizmów. W ZSRR był do niedawna przedmiotem importu, obecnie rozwija się produkcja tzw. agaroidu nad M. Czarnym i na Dalekim Wschodzie z krasnorostów: *Phyllofora nervosa*, *Ahnfeltia plicata*. Podano sposoby zbioru u glonów, skład chemiczny i ich własności. Krótki opis otrzymywania agaru metodami: dyfuzyjną i wymrażania.

148* 664.951.1:576.8 MIR-6-54

Zakażanie ryb przez bakterie. „La contamination du poisson par les bactéries“. Pêche Maritime, Paris, mies., Nr 915, czerw. 54, s. 257; 31 × 24 cm, 2,5 str., 1 tabl.

Omówienie pracy C. H. Castell'a pt. „Problèmes de zakażenia świeżej ryby“, stawiającej to zagadnienie na poziomie techniczno-ekonomicznym. Omówienie i podkreślenie znaczenia ostrożnej manipulacji rybą na pokładzie statku. Znaczenie czystości lodu. Dotychczas wypróbowane środki dezynfekcyjne dodawane do lodu nie nadają się do przemysłowego zastosowania.

149* 625.244.004.13:637.56 (42) MIR-6-54

Charakterystyka interesującego typu wagonu-chłodni. „Caractéristiques révolutionnaires des wagons réfrigérés“. Pêche Maritime, Paris, mies., Nr 915, czerw. 54, s. 259; 31 × 24 cm, 0,5 str.

Skonstruowany ostatnio w Anglii wagon-chłodnia ma nowy, samodzielnny, elektryczny system chłodniczy. W czasie jazdy urządzenia chłodnicze są zasilane prądem wytwarzanym przez dynamo umieszczone na osi kół; na stacji prąd jest dostarczany z zewnątrz. Jako płyn chłodniczy do kompresora użyto freonu. Pojemność wagonu wynosi 32 m³. Obsługa jest minimalna.

150* 664.957.636.087.6.001.5 MIR-6-54

Doświadczenia karmienia zwierząt mączką rybną. „Experimental farm to prove value of fish meal for stock“. Fishing News, London, tyg., Nr 2154, lip. 54, s. 5; 38 × 31 cm, 0,5 str.

Związek Producentów Mączki Rybnej przy pomocy Instytutu Naukowego (Torry Research Station) prowadzi farmę doświadczalną, gdzie zwierzęta i drób karmi się mączką rybną. Doświadczenia miały na celu przystosowanie jakości mączki do hodowli.

151* 672.46:679.5:637.56 MIR-6-54

Z morza na stół w puszkach z plastiku. „Vom Meer zum Tisch in Plastikdosen“. Allg. Fischwirtschaftsztg., Bremerhaven, mies., t. 6, Nr 34, sierp. 54, s. 4; A 3, 0,1 str.

Dwie firmy w Niemczech Zachodnich rozpoczęły produkcję puszek do konserwowania ryb, wykonanych z przezroczystego plastiku o pojemności 500, 250 i 125 gramów. Krótki opis puszek i ich zalet.

152* 664.9.037.001.5:639.223.2 MIR-6-54

Zamrażanie ryb na morzu, odmrażanie, filetowanie i ponowne zamrażanie filetów. „Freezing fish at sea, defrosting, filleting and refreezing the fillets“. Com. Fish. Rev., Washington, mies., Nr 9, wrz. 53, s. 7; 20 × 26 cm, 1 str., 1 tabl.

Opis prac badawczych przeprowadzonych w laboratorium i na statku badawczym „Delaware“ nad wyznaczaniem zawartości soli w zamrożonych i odmrożonych filetach z łupacza, zamrażanych metodą solankową.

Niniejszy przegląd dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu Budownictwa Okrętowego, Morskiego, Ekonomiki Transportu Morskiego. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowej — Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188) — CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukową — techniczną jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne.

CIDNT wykonuje (za zwrotem kosztów) fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.